

Den här sajten är bara till för dig som arbetar i hälso- och sjukvården.

Dagens Medicin

[Nyheter](#)[Specialistområden](#)[Arbetsliv](#)[Vårdens styrning](#)[Q Sök](#)[≡ Mer](#)[Debatt](#)

”Stärk kampen mot falska läkemedel”

Vi vill se att samhället ökar sina insatser i kampen mot de falska läkemedel som ofta säljs via falska internetapotek, skriver företrädare för läkemedelssektorn.

Publicerad: 16 september 2024, 05:30

Det här är opinionsmaterial

Åsikterna som uttrycks här står skribenten/skribenterna för.

Kristina von Sydow, Karolina Antonov, Johan Wallér, Kenneth Nyblom, Andreas Rosenlund och Nicklas Widding.

Foto: Johan Guthed, Gunilla Lundström, David Lagerlöf

Ämnen i artikeln: [Läkemedel](#) | [Läkemedelsverket](#) | [Lif](#) | [Senaste nytt](#)

Vi garanterar att alla läkemedelsförpackningar som lämnas ut till patienter på godkända svenska apotek är äkta. Nu vill vi se att samhället ökar sina insatser i kampen mot falska läkemedel som ofta säljs via falska internetapotek.

Falsa läkemedel är ett stort globalt problem som utgör ett betydande hot mot liv och hälsa, och som är en miljardindustri för kriminella organisationer. Exempelvis beräknas 10 procent av alla läkemedel på den afrikanska kontinenten vara falska, vilket orsakar hundratusentals dödsfall varje år, enligt världshälsoorganisationen WHO.

Läs också: [Han ska hjälpa regeringen stoppa felaktig förskrivning](#)

I Europa och i USA riktar kriminella in sig på läkemedel där det råder stor internationell efterfrågan, som läkemedel mot impotens och mot fetma. Den rådande bristen inom läkemedelsgruppen GLP-1-hämmare, där exempelvis semaglutid ingår, innebär att en svart marknad nu växer snabbt. Ett tydligt exempel den senaste veckan är hur enkelt en reporter på SVT-programmet Uppdrag Granskning kunde beställa hem falska fetmaläkemedel.

Falsa läkemedel tillverkas på olika platser runt om i världen och säljs framför allt via falska nätapotek. I vissa fall försöker man efterlikna det äkta läkemedlets förpackning i syfte att förfalskningen ska ta sig in i de legala kedjorna för läkemedelsförsörjning.

Det internationella arbetet mot falska läkemedel samordnas av Interpol, tillsammans med nationella läkemedelsmyndigheter, tull och polis, som varje år genomför Operation Pangea. Förra året beslagtogs mängder av falska läkemedel, fabriker stängdes och 1 300 falska nätapotek stängdes ned. Men det är en ojämna kamp. Kriminella organisationer hittar ständigt nya producenter och nya falska nätapotek öppnas snabbt.

Läkemedelsbranschen i Europa, i enlighet med en särskild EU-förordning, införde för fem år sedan ett system för ökad säkerhet i de legala kedjorna. Sedan dess har varenda enskild läkemedelsförpackning i medlemsländerna försetts med en unik kod. När förpackningen hanteras i kedjan, och slutligen när den lämnas ut till patient, scannas koden och stäms av mot en gemensam europeisk databas.

Vi som företräder den svenska delen av e-verifikationssystemet kan konstatera att systemet blivit just den garant för en trygg och säker läkemedelsförsörjning som var avsikten. I Sverige sker varje dag omkring en miljon transaktioner i systemet

på de över 1 500 platser som är uppkopplade. Hittills har inte en enda falsk förpackning upptäckts i Sverige, även om ett antal utredningar gjorts efter att systemet av olika anledningar slagit larm.

Falska diabetesläkemedel tog sig dock förra året in hos grossister i Tyskland och Österrike – men de avslöjades när förpackningarna scannades i andra medlemsländer. Det svenska systemet för läkemedelsförsörjning är mer skyddat eftersom vi har infört e-verifikation fullt ut. Sverige har inte heller grossister, utan ett system med två stora läkemedelsdistributörer som anlitas av läkemedelsföretagen.

I Sverige köper allt fler sina läkemedel och andra apoteksvaror via internet från de etablerade apoteksaktörerna. Våra förändrade köpvanor innebär att andelen som köps via nätet kommer att fortsätta öka. Men vi vet i dag ganska lite om hur omfattande den illegala handeln är när det gäller falska läkemedel. En undersökning som Läkemedelsverket gjort visade att 1 procent av de 1 000 tillfrågade hade köpt läkemedel via internet, utan recept, från ett icke godkänt nätapotek.

Vi inom läkemedelssektorn menar att vi har tagit vårt ansvar genom införandet av det omfattande e-verifikationssystemet. Vi garanterar att de läkemedel som lämnas ut till svenska patienter från godkända apotek är äkta. Nu vill vi se en stor samhällsinsats med åtgärder för att motarbeta falska läkemedel.

Hur mycket vet svenskar i allmänhet om de stora hälsoriskerna med att köpa läkemedel på den svarta marknaden? I bästa fall innehåller det som levereras rätt substans, men det kan lika gärna handla om ett direkt hälsofarligt ämne. Och läkemedel är receptbelagda av en anledning. Att själv ställa diagnos och köpa kraftfulla läkemedel utan att ha träffat en läkare utgör i sig en stor risk för liv och hälsa.

Vi uppmanar regeringen att skyndsamt ta initiativ till en fördjupad kartläggning av hur vanligt det är att svenskar köper läkemedel utanför den legala handeln. Vi tror att det behövs ett helhetsgrepp där läkemedelsmyndigheter, branschens aktörer och rättsvårdande myndigheter kan samverka kring relevanta och kraftfulla motåtgärder.

Falska nätapotek som riktar sig till svenska patienter måste regelmässigt och snabbt kunna stängas ner. Det kan också behövas folkbildning i form av en stor

nationell upplysningskampanj. Vi behöver öka insikten om de stora hälsoriskerna med att köpa falska läkemedel och öka kunskapen om att endast apotek med den godkända apotekssymbolen ska användas.

Regeringen tillsätter nu en utredning som ska lämna förslag på bättre kontroll och tillsyn av läkemedelsförskrivning, i syfte att motverka oseriösa aktörer inom vårdområdet. Vi välkomnar förstås detta. Luckor i gällande regelverk som kan utnyttjas av oseriösa eller kriminella aktörer måste täppas till. Samtidigt kvarstår behovet av kraftfulla åtgärder mot falska läkemedel helt utanför vårdsystemet.

Kristina von Sydow, vd E-verifikation i Sverige

Karolina Antonov, tf vd Lif – de forskande läkemedelsföretagen

Johan Wallér, vd Sveriges apoteksförening

Kenneth Nyblom, vd Föreningen generiska läkemedel och biosimilarer

Andreas Rosenlund, vd Läkemedelshandlarna

Nicklas Widding, representant Läkemedelsdistributörsföreningen

Kommentarer

Arbetar du i sjukvården och vill kommentera texten utifrån din yrkesroll?

[Klicka här!](#)

Kommentarer publiceras efter granskning.

Det här är opinionsmaterial

Åsikterna som uttrycks här står skribenten/skribenterna för.